

۱۴۷۸/۱۹۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پژوه‌های در تاریخ سیاسی معاصر

سید مهدی شریفی، روزبه بخشی

نشریه‌ها

- سرشناسه: شریفی، مهدی، ۱۳۵۸ -
 عنوان و نام پدیدآور: پژوهش‌های در تاریخ سیاسی معاصر/
 سید مهدی شریفی، روزبه بخشی؛ ویرایش هاشمی پور.
 مشخصات نشر: تهران: انتشارات زیارت ۱۳۹۵. مشخصات ظاهری: ۱۵۴ ص.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۵۲۵-۲۹-۵ وضعیت فهرست نویسی: فیپا
 موضوع: ایران -- سیاست و حکومت -- قرن ۱۳ ق. - ۱۴
 موضوع: تاریخ جدید -- قرن ۲۰ م.
 History, Modern -- 20th century: موضوع:
 Iran -- Politics and government -- 19-20th century: موضوع:
 موضوع: ایران -- سیاست و حکومت -- ۱۳۵۷ - ۱۳۰۴
 Iran -- Politics and government -- 1925-1979: موضوع:
 موضوع: ایران -- تاریخ -- انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷
 Iran -- History -- Islamic Revolution, 1979: موضوع:
 شاسه اف - ۵: برنیش، روزبه، ۱۳۶۴ -
 رده - ۵: دیوبی: ۹۵۵/۰۷۴ شماره کتابشناسی ملی: ۴۳۰۴۱۵۱
 DSR ۱۳۱۱/ش ۴ پ ۱۳۹۵

«پژوهه‌ار، د - تاریخ سیاسی معاصر»

نویسنده سید مهدی شریفی، مهدی بخشی
 ویرایش خانم هاشمی پور
 چاپ اول ۱۳۹۵
 چاپخانه پیام حق
 شمارگان ۱۰۰۰ جلد

انتشارات
زیارت

باهمکاری

پیام
تهران

تهران. خیابان جمهوری اسلامی. مابین سعدی
 و ظهیرالاسلام. کوچه مظفری. بن بست اول. پلاک ۵
 کدپستی: ۱۱۴۶۸۱۳۵۱۳

تلفن: ۳۳۱۱۴۲۷۵ - ۳۳۹۰۴۹۹۵ - ۳۳۹۳۵۷۰۳
 موبایل: ۰۹۱۰ ۴۴۴ ۶۰۱۰ - ۰۹۳۹ ۱۲۲ ۴۸۱۰
 نمابر: ۳۳۹۹۸۷۵۲

TAKETAB.IR

فهرست

۷	 مقدمه
۱۰	 تحریم، راه تکیه بر ردهای آمریکا؟
۱۴	 کارتر
۱۷	 گروه بانک جهانی
۱۹	 جورج هربرت واکر شر
۲۰	 پیتر بورن
۲۲	 مرکز مطالعات راهبردی و بین‌المللی
۲۳	 وقتی آمریکایی‌ها در ایران تریاک داشتند
۲۶	 دکتر محمدقلی مجد
۲۸	 کمپانی هند شرقی بریتانیا و یا شرکت برن
۳۲	 س. ج. بنجامین
۳۵	 کاپیتولاسیون
۳۶	 نفتی که با زحمت ملی شد
۴۲	 حاجی علی رزم‌آرا
۴۵	 حسین علاء
۴۷	 دیوان بین‌المللی دادگستری
۴۸	 دکتر مصدق
۵۱	 سر وینستون چرچیل
۵۳	 آیت الله خوانساری و نهضت ملی شدن نفت

- آیه‌الله سید ابوالقاسم کاشانی خستگی را نمی‌شناسد. ۵۵
- جمعه سیاه. ۵۸
- سه یار دبستانی جلوی پای نیکسون قربانی شدند. ۶۰
- آیزنهاور. ۶۳
- ارتشبد زاهدی. ۶۶
- ریچارد نیکسون (متولد سال ۱۹۱۳ در گذشته سال ۱۹۹۴). . . ۷۰
- ساواک، خدمتگزار سیا و موساد. ۷۲
- سیا - بی‌ای‌ای - آژانس اطلاعات مرکزی. ۷۵
- سازمان سیا. ۷۶
- فرش قرمز محمد رضا بر پای سران تل آویو. ۸۰
- محمد ساعد مراغه‌ای (ساعداوزراء). ۸۲
- لوی اشکول. ۸۳
- وقتی شاه هسته‌ای شد. ۸۴
- ژاک شیراک. ۸۸
- هنری کیسینجر. ۸۹
- جشن‌های دوهزار و پانصد ساله شاهنشاهی. ۹۰
- شاهی که شیرهاش را کشیده بودند. ۹۲
- ژنرال عمر توریکوس. ۹۶
- زیگنیو برژینسکی. ۹۹
- ویلیام سولیوان و کتاب «مأموریت در ایران». ۱۰۱
- خوزه لوپز پورتیلو پاچه‌ئو. ۱۰۳
- محمد انور السادات. ۱۰۴
- جایزه صلح نوبل. ۱۰۶
- از نوفل لوشاتو تا تهران. ۱۱۲
- آیت الله پستندیده. ۱۱۸

- آیت الله صدوقی ۱۲۰
- مرتضی مطهری ۱۲۲
- جاسوسخانه‌ای که آمریکا را تحقیر کرد ۱۲۸
- کوره‌های حقیقت سوزی (۱) ۱۳۱
- هیروشیما ۱۳۳
- کوره‌های حقیقت سوزی (۲) ۱۳۴
- تحذیر نظرطلبی (روبر فوریسون دیوید ایروینگ) ۱۳۸
- ارندت ناس ۱۴۲
- روبرت نوکس ۱۴۶
- خاورمیانه بزرگ آریا؛ پروژه‌ای که ناتمام ماند ۱۵۰
- گروه هشت ۱۵۳
- کاندالیزا رایس ۱۵۴
- دانیل اورتگا ۱۵۶
- کالین لوتر پاول ۱۵۸
- ریچارد بروس چنی ۱۵۹
- نبرد ۳۳ روزه لبنان آبرویی برای جنگ‌شن روزه اعراب .. ۱۶۰
- آریل شارون ۱۶۳
- هالیوود، نقابی برای خشونت در آمریکا ۱۷۰
- رونالد ریگان ۱۷۱
- نسل‌کشی در رواندا ۱۷۷
- پطروس غالی ۱۸۳
- ویلیام جفرسون کلینتون ۱۸۵
- منابع فارسی ۱۸۹
- منابع انگلیسی: ۱۹۳

قدمه:

ژرفانگری در دریای رویدادهای تاریخی نیازی ضروری برای نسلی است که نمی‌خواهد پار هویت سوزی شود و در یک شیفت و جابجایی واپسگرایانه، همه تاریخ خود را زیر سؤال ببرد!

اغراض سافل از یک سه و نه دانستن خاستگاه متعهدانه در قبال تاریخ از سوی دیگر، سبب شده است به نسل جدید دچار سوء تفاهم و یا سوء ادراک از رویدادهای تاریخی کشور ر حتی در مقیاسی وسیع‌تر دنیای بین‌الملل شود. بر این اساس اگر بخواهیم به یاب جغرافیای اذهان حقیقت طلب در ذیل آموزه‌های واقعی از تاریخ باشیم، ضروری است. نخست نخواستاری از تاریخ و دوم تصحیح و تنقیح و روایت از تاریخ.

نیک آگاهی که همواره تا نام از تاریخ آمده است رگه‌هایی از نسل جدید، روایت خسته کننده از ماجرا را در ذهن به تصویر می‌کشد و خود را گرفتار نگارش‌های کوتاه‌گریز می‌بیند.

پس تنقیح نوع روایت از تاریخ می‌تواند دوباره جان تازه‌ای به واقعه تاریخی بخشد و آن را به داستانی کوتاه نزدیک کند که در عین حال به

وقت کوتاه مخاطب در عصر انفجار داده‌ها و اطلاعات احترام گذاشته است.

کوتاه سخن آنکه نباید با آمدن عبارت رویدادهای تاریخی، خم آبروی نسل جدید را شاهد باشیم و او را دورتر و دورتر از حقایق دورانی نماییم که بی‌اطلاعی و احیاناً کم‌اطلاعی از آن، یک خسران بشری را به بار بیاورد.

و خواهی از تاریخ، تلاش برای فرعی نمایاندن حقایق تاریخی نیست؛ بلکه روشی است جسورانه در همه حوزه‌های منابع تاریخی اعم از فیلم، عکس، کتاب، مقالات خارجی و در عین حال، بهره‌گیری از منبع مرجع به زبان فارسی.

جلد نخست این کتاب که به انگیزه فراییش نهادن گامی در جهت بازخوانی برخی رویدادهای تاریخ معاصر ایران و شماری از رویدادهای مهم تاریخ بین‌الملل، اکنون پیش روی شما خواننده محترم است:

یکم - نمونه‌ای کوچک و در عین حال دایره‌ای عیب و نقص که از تاریخ، نخواستگی را مطالبه کرده و به وقت کوتاه ما، اغلب دوری از کسالت خواندن و دیدن توجه داشته است.

دوم - شرح حال مجموعه‌ای از تاریخ‌سازان سیاسی قرن بیستم و اندیشمندان جهان و ایران که اعتبار خود را در عصر اخیر به دست آورده‌اند، مورد بررسی قرار گرفته است. به علاوه در سایه معرفی این شخصیت‌ها، بخشی از رخدادها و تحولات سیاسی قرون معاصر، متناسب با دوران هر یک از آنها مطرح گردیده است.

سوم - نوحواهی از تاریخ در یادداشت‌های مختلف این کتاب به این معناست که علاوه بر مراجعه به منابع مکتوب در رویدادها، مراجع خارجی و به ویژه منابع تصویری موجود در آرشیو صدا و سیما با دقت بهره گرفته شده است. در اینجا لازم می‌دانم از رویکرد ارزشمند ریاست محترم سازمان سازمان صدا و سیما، جناب آقای مهندس ضرغامی که در بهره‌مندی فراگیر مراجعه کنندگان به آرشیو، زمینه‌های روشنگری در تاریخ را بیش از گذشته فراهم کردند صمیمانه تشکر نمایم.

به گمان اتم این‌طور، حقایق بزرگی از تاریخ هنوز در آرشیوهای عکس و تصویر مرکز هستند. دنیاست که به درستی در خدمت کشف حقیقت بهره برداری نشده است.

چهارم - ایجاد گروه مستند در واحد مرکزی خبر صدا و سیما گامی مهم و اثربخش در کمک به نوحواهی از تاریخ بود. در اینجا بر خود واجب می‌دانم از سرانگشتانی آگاه که به لطف و بی‌خوبش از ایجاد گروه مستند در بخش خبر رسانه ملی حمایت کردند تشکر وافر نمایم.

پنجم - افراط و تفریط همیشه تاریخ، بزرگترین تهدید حقیقت بوده است. کوشیده‌ام در یادداشت‌های کوتاه از برخی زوایای تاریخی اهل قربانی کردن حقیقت نباشم. تیغ جراحانه نقد شما، نگارنده را در ارائه جلد دوم کتاب، هادی و چراغی پرنور خواهد بود.

سیدمهدی شریفی

اردیبهشت ۱۳۸۶